

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

HATÁROZAT

AUPEK Gábor által
Magyarország ellen előterjesztett
15482/05. sz. Kérelem

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) 2007. május 15-én Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

F. TULKENS, *Elnök*,
A.B. BAKA,
I. CABRAL BARRETO,
V. ZAGREBELSKY,
A. MULARONI,
D. JOČIENĚ,
D. POPOVIĆ, *bírák*
és S. DOLLÉ *Hivatalvezető*

Tekintettel a fenti, 2005. április 20-án előterjesztett kérelemre,
tanácskozást követően az alábbi határozatot hozza:

A TÉNYEK

A kérelmező, Aupek Gábor magyar állampolgár, aki 1966-ban született és Ercsiben él. A Bíróság előtt Tóth I., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte.

A. Az ügy körülményei

A kérelmező beadványa alapján az ügy tényei a következőképpen összegezhetők.

1998. október 26-án a kamionsofőrként dolgozó kérelmezőt gyanúsítottként hallgatták ki közúti tömegbaleset során hat személy halálának és öt másik személy súlyos sérülésének – közülük három személy maradandó fogyatékoságának – gondatlan okozása miatt. Az ezt követő eljárásban a kérelmezőt meghatalmazott védőügyvéd képviselte. 1999. március 2-án vádemelésre került sor.

Több tárgyalást követően – melyek során számos tanúvallomás, két orvosszakértői, továbbá négy műszaki szakvélemény beszerzésére került sor – 2002. április 9-én a Miskolci Városi Bíróság felmentette a kérelmezőt. 2002. november 6-án a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság megalapozatlanság miatt hatályon kívül helyezte az ítéletet; a felülvizsgálati tanács bírója Dr K., Dr M. és Dr D. volt.

A megismételt eljárásban a Kerületi Bíróság négy tárgyalást tartott. 2004. május 6-án a bíróság bűnösnek találta a kérelmezőt az ellene felhozott vádpontokban. A bíróság megállapította, hogy a tömeges ütközés során elhunyt másik sofőr felelősségének megállapítása mellett a balesetet alapvetően az okozta, hogy a kérelmező súlyosan gondatlan módon vezette a járművet és nem tudta lefékezni a kamiont. A kérelmező által elkövetett bűncselekményt a törvény kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni. A Városi Bíróság nyomatékos enyhítő körülményként vette figyelembe az eljárás elhúzódását, s három és fél év szabadságvesztésre ítélte, továbbá négy évre eltiltotta a vezetéstől.

A kérelmező az ítélet megalapozatlanságára hivatkozva felmentésért fellebbezett.

2004. október 13-án a Megyei Bíróság – melynek Dr. M. és Dr. D. ismételten tagja volt – helyben hagyta a kérelmező elítélését, de büntetését két és fél év szabadságvesztésre, s három év vezetéstől eltiltásra enyhítette. A bíróság a teljes eljárást és az elsőfokú ítéletet is felülbírált, s megállapította, hogy az elsőfokú eljárás törvényes volt. Továbbá megállapította, hogy a tényállás nem volt megalapozatlan az új büntetőeljárásról szóló törvény 351.§ (2) szerinti értelemben, ezért további bizonyítás felvétele nélkül alkalmas volt a fellebbviteli felülbírálatra. Ezért a bíróságnak lehetősége volt arra, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény 360.§ (2) bekezdését alkalmazva tanácsulást tartson a védő és az ügyész részvétele nélkül.

A kérelmező azt állítja, hogy az ítéletet csak 2004. november 17-én kézbesítették ügyvédje számára, de már 2004. október 27-én felszólították arra, hogy 2004. november 22-én kezdje meg az ítélet letöltését. A baleset során elszenvedett sérülések következtében meggyengült egészségi állapotára hivatkozással előterjesztett, az ítélet megkezdésének elhalasztását célzó kérelme hiábavaló volt.

B. Releváns hazai jogszabályok

A(z új) büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény releváns rendelkezései kimondják:

21. §

„(3) c) A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásból ki van zárva az a bíró is, aki a hatályon kívül helyező határozat vagy a megalapozatlansága miatt hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett.”

346. §

„(3) Fellebbezésnek jogi és ténybeli okból van helye.”

351. §

„(1) A másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan...

(2) Az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, ha

a) a tényállás nincs felderítve,

b) az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást, vagy a tényállást hiányosan állapította meg,

c) a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával,

d) az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.”

353. §

„(2) Az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlanságának kiküszöbölése végett bizonyításnak akkor van helye, ha a megállapított tényállás nincs felderítve vagy hiányos. A bizonyítás felvételére ... tárgyalást kell kitűzni.”

360. § (2005. május 26. előtt hatályban lévő szöveg¹)

„(1) A tanács elnöke az ügy érkezésétől számított harminc napon belüli határrnapra a fellebbezés elbírálására tanácsulést, nyilvános ülést vagy tárgyalást tűz ki.”

361. §

„(1) A másodfokú bíróság nyilvános ülést tart, ha a megalapozatlanság esetén a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma vagy ténybeli következtetés útján megállapítható, illetőleg ha az ügyben a büntetékiszabási körülmények további tisztázása érdekében a vádlott meghallgatása szükséges.

(2) A másodfokú bíróság azt, akinek a meghallgatását szükségesnek tartja, nyilvános ülésre idézi ...”

362. §

(1) A másodfokú bíróság a nyilvános ülésről értesíti az ügyészt, továbbá - ha az idézésükre nem került sor - ... a vádlottat, a védőt ...

363. §

(2) Bizonyítás felvételére ... tárgyalást kell kitűzni.

373. § (1)

„(II) b) [A másodfokú bíróság]... hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha ... az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt ... bíró vett részt ...”

405. §

„(1) [Legfelsőbb Bíróság általi] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha ...

c) a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének II-IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.”

¹ Ezen a napon az Alkotmánybíróság alkotmányellenesség miatt megsemmisítette a rendelkezést.

A PANASZOK

A kérelmező az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdése, valamint a 3. és a 13. Cikk alapján téves elítélését, továbbá az ellene lefolytatott eljárás tisztességtelen voltát panaszolta, különösen arra hivatkozva, hogy a Megyei Bíróság tanácsülésen hagyta helyben az elítélő határozatot. Továbbá, véleménye szerint a fellebbviteli Megyei Bíróság nem volt elfogulatlan, mert Dr D. és Dr M. a 2002. november 6-i és a 2004. október 13-i határozat meghozatalában is részt vett. Továbbá, a 6. Cikk 1. bekezdése alapján a kérelmező az eljárás hosszát is panaszolta. Végül az 5. Cikk 1. és 5. bekezdése alapján panaszolta, hogy – kártalanítás kilátása nélkül – jogellenesen tartották fogva, mivel véleménye szerint a jogerős ítéletet nem megfelelő módon hirdették ki.

A JOG

1. A kérelmező panaszolta, hogy az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdését, továbbá a 3. és a 13. Cikket megsértve tisztességtelen és hosszú eljárásban tévesen ítélték el.

A Bíróság úgy véli, hogy a panasz kizárólag a 6. Cikk 1. bekezdése alá tartozik, amelynek releváns része kimondja:

“Mindenkinek joga van arra, hogy ... bíróság tisztességesen és ésszerű időn belül ... hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában ...”

A kérelmező különösen azt terjesztette elő, hogy a másodfokú bíróság tanácsülésen hagyta helyben elítélését, s hogy a fellebbviteli tanács bírái közül kettő a megismételt eljárásban is a fellebbviteli bíróság tagja volt .

a. Amennyiben a kérelmező panasza úgy értendő, hogy az a bizonyítékok hazai bíróságok általi értékelését és az eljárás eredményét érinti, úgy a Bíróság megismétli, hogy az Egyezmény 19. Cikkének megfelelően feladata a Szerződő Államok által az Egyezménnyel kapcsolatban tett vállalások tiszteletben tartásának biztosítása. Különösen nem feladata a Bíróságnak, hogy a nemzeti hatóságok által állítólagosan elkövetett tény- vagy jogbeli tévedésekkel foglalkozzon, kivéve, hogyha e tévedések az Egyezményben védett jogokat és szabadságokat sérthetik. Továbbá, miközben az Egyezmény 6. Cikke biztosítja a tisztességes tárgyaláshoz való jogot, semmilyen szabályt nem állapít meg a bizonyítékok elfogadása vagy értékelése tekintetében, ezért ezeket a kérdéseket elsősorban a nemzeti jognak és a nemzeti bíróságoknak kell szabályozniuk (ld. többek között *García Ruiz v. Spain* [GC], judgment of 21 January 1999, *Reports of Judgments and Decisions* 1999-I, 98-99. o., 28. §).

A Megyei Bíróság tanácsulását illetően a Bíróság emlékeztet arra, hogy a 6. Cikk 1. bekezdése még abban az esetben sem biztosítja mindenkor a nyilvános tárgyalás és a személyes megjelenés jogát másodfokon, hogyha a bíróság teljes hatáskörrel rendelkezik a szóban forgó ügy felülvizsgálatára mind tény-, mind jogkérdések tekintetében. E kérdés megítéléséhez tekintetbe kell venni, többek között, a szóban forgó eljárás speciális vonásait, s azt, hogy a védelem érdekei milyen módon jelentek meg és részesültek védelemben a fellebbviteli bíróság előtt, különösen a bíróság által eldöntendő kérdések és annak fényében, hogy e kérdések mennyire voltak fontosak a kérelmező számára (ld. pl. *Belziuk v. Poland*, judgment of 25 March 1998, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-II, 570. o., 37. §).

A jelen ügy nem vet fel a „fegyverek egyenlősége” elvével összefüggő kérdést, mivel sem az ügyész, sem a terhelt nem vehetett részt a fellebbviteli tárgyaláson. Továbbá, bár a Megyei Bíróság elvben tény- és jogkérdések kivizsgálására is jogosult, a jelen ügyben nem folytatott le bizonyítást, nem értékelte újra a kérelmező bűnösségét és nem súlyosbította az ítéletet – eltérően az egyébként hasonló *Csikós kontra Magyarország ügytől* (37251/04, ECHR 2006-... (kivonatok). A Megyei Bíróság a teljes eljárást és az elsőfokú ítéletet is felülbírált, megállapította, hogy a tényállást helyesen állapították meg és az eljárás törvényes volt, s enyhítette a kiszabott szankciókat. Ebben az összefüggésben a Bíróság észrevételezi, hogy az elsőfokú eljárásban a 6. Cikk 1. bekezdése alapján biztosított valamennyi garancia a kérelmező rendelkezésére állt, beleértve a nyilvános tárgyalást is.

Ilyen körülmények között a Bíróság meggyőződött arról, hogy a kérelmező által előterjesztett fellebbezés tanácsülésen történt elbírálása nem csorbította a kérelmező jogait, és nem tette tisztességtelenné az eljárást.

b. Dr M.-nek és Dr D.-nek a jogerős ítélet meghozatalában történt részvételét illetően a Bíróság észrevételezi, hogy részvételük miatt az új büntetőeljárásról szóló törvény 21. § (3c), 373. § (1(II)b) és 405. § (1c) bekezdése alapján Legfelsőbb Bíróság általi felülvizsgálatnak lett volna helye, ezt a jogorvoslatot azonban a kérelmező nem vette igénybe. Ezért a panasznak ezt a részét a hazai jogorvoslatok kimerítésének elmulasztása miatt az Egyezmény 35. Cikkének 1. és 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

Következésképpen, az eljárás egészének megvizsgálása után – amennyire arra hatáskörrel rendelkezik – a Bíróság az ügyiratok alapján semmi jelét nem látja annak, hogy az eljárás tisztességtelen vagy önkényes lett volna, vagy hogy a meghatalmazott védőügyvéddel rendelkező kérelmező nem tudta volna megfelelően gyakorolni a védelemhez fűződő jogait. Ebből következően a panasznak ez a része nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. Cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben, s ezt a részt az Egyezmény 35. Cikkének 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

c. Az eljárás hosszát illetően a Bíróság megjegyzi, hogy a hazai bíróságok kifejezetten elismerték az eljárás elhúzódását, s kártalanításként jelentősen enyhítették a kérelmező büntetését; ilyen módon a kérelmező nem állíthatja magáról az Egyezmény 34. Cikke szerinti értelemben, hogy a 6. Cikk 1. bekezdése megsértésének áldozata. Ebből következően ez a panasz *ratione personae* összeegyeztethetetlen az Egyezmény rendelkezéseivel a 35. Cikk 3. bekezdés szerinti értelemben, s azt az Egyezmény 35. Cikkének 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

2. A kérelmező azt is panaszolta, hogy szabadságától való megfosztására nem törvényben meghatározott eljárás útján került sor, mivel szerinte a jogerős határozatot nem megfelelően hirdették ki. Továbbá, e jogtalanság miatt nem kapott kártalanítást. Az Egyezmény 5. Cikkének 1. és 5. bekezdésére hivatkozott, amelyek releváns része kimondja:

„1. Mindenkinnek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:

a) törvényes őrizetben tartás az illetékes bíróság által történt elítélést követően; ...

5. Mindenkinnek, aki e Cikk rendelkezéseinek megsértésével végrehajtott letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata, joga van kártalanításra.”

A kérelmező fogva tartásának jogosságát illetően a Bíróság úgy találja, hogy a kérelmezőt hazai bíróság elítélte, ezért szabadságától történt megfosztása összhangban állt az Egyezmény

5. Cikke 1. bekezdésének (a) pontjával. A Bíróság semmi olyat nem talál a fellebbviteli ítélet kérelmezővel való közlésének nem megfelelő módjában, amely a kérelmezőre kiszabott szabadságvesztés büntetés törvényességét megkérdőjelezné. Továbbá, az 5. Cikk 5. bekezdése szerinti kártalanításhoz való jog előfeltétele az 5. Cikk valamely bekezdésének hazai hatóság vagy a Bíróság általi megállapítása (*N.C. v. Italy* [GC], no. 24952/94, 49. § ECHR 2002-X). A jelen kérelem esetében azonban erre nem került sor. Ebből következően a panasznak ez a része nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. Cikke 3. bekezdése szerinti értelemben, s ezt a részt az Egyezmény 35. Cikkének 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

Ezen indokok alapján a Bíróság többségi határozattal

Elfogadhatatlannak nyilvánítja a kérelmet.

F. TULKENS
Elnök

S. DOLLÉ
Hivatalvezető